

Posebne zanimljivosti:

- Vijesti iz povijesti glazbe
- Otkrivamo nepoznate detalje o poznatim skladateljima
- Navodimo glazbene primjere vezane uz nastavu
- Čestitamo rođendane poznatim glazbenicima

Svezak I, Izdanje 9

Listopad, 2014.

Glazbeni vremeplov

OSNOVNA ŠKOLA DUBRAVA

Iz ovog broja izdvajamo:

ROĐENI NA DAN...	2 - 5
Giuseppe Verdi	2
Jakov Gotovac	3
Georges Bizet	4
Niccolo Paganini	5
IN MEMORIAM:	9, 10
Jaques Offenbach	9
Vladimir Ruždjak	10
GLAZBENA PREMIJERA	12 - 14
Vatroslav Lisinski: opera <i>Porin</i>	12
Jacopo Peri: opera <i>Euridika</i>	13
A. L. Weberr: mjuzikl <i>Mačke</i>	14
Čestitamo rođendane suvremenim glazbenicima!	15 - 19
Zanimljivost mjeseca listopada	20, 21
Najzanimljivost mjeseca listopada	22

Svima želimo dobru zabavu uz poneku glazbenu preporuku!!!

ROĐEN NA DAN:**10. listopada****GIUSEPPE VERDI**

(10. listopada 1813., Le Roncole kraj Parme - 27. siječnja 1901., Milano)

Svoju glazbenu djelatnost počeo je kao pijanist, skladatelj i dirigent mjesnog Filharmonijskog društva u Bussetu.

Studirao je u Miljanu.

Nadovezuje se na Rossinija, Donizettija i Bellinija, ali očituje stvaralačku individualnost. Međunarodnu reputaciju stekao je operom ***Nabucco*** u kojoj patriotske ideje zaodijeva u povijesni sadržaj.

Nastojao je uskladiti tradicionalnu talijanski *glazbenu operu* s dramskim tekstom te pridaje sve veću važnost literarnoj vrijednosti libreta.

Vrhunac dostiže operama ***Rigoletto*, *Trubadur* i *Traviata***.

Za ruskoga cara napisao je operu ***Moć sudbine***, a premijeri u St. Peterburgu 1862. prisustvovao je i sam car.

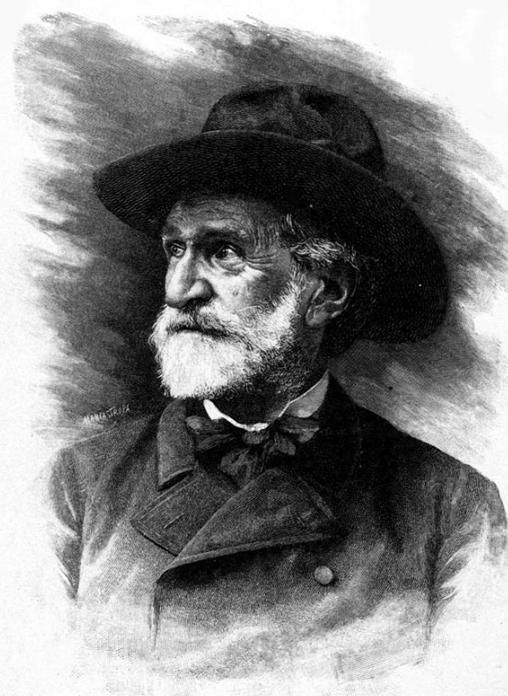
Utjecaj francuske opere naročito se očituje u postavljanju masovnih scena.

Svoj drugi vrhunac dostigao je 1871. operom ***Aida***.

Premijera opere *Aida* izvedena je 1871. u Kairu, u povodu otvaranja Sueskog kanala.

U sedamdeset trećoj godini 1887. skladao je ***Otella***, a ***Falstaffa*** u osamdesetoj.

S Verdijevih 28. opera talijanska romantička opera dosegala je vrhunac.

Neke od njegovih najpoznatijih arija su:

La donna è mobile iz *Rigoletta*,
Libiamo ne' lieti calici iz *La traviata*,
Va, pensiero (Zbor Židova) iz *Nabucca*,
Coro di zingari iz *Il trovatore*,
Grand March iz *Aide*.

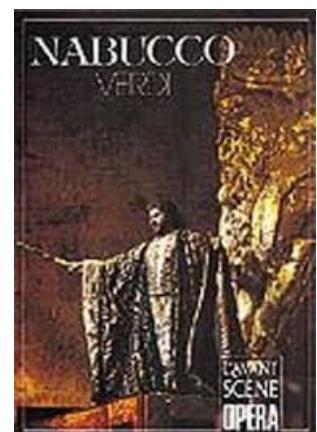
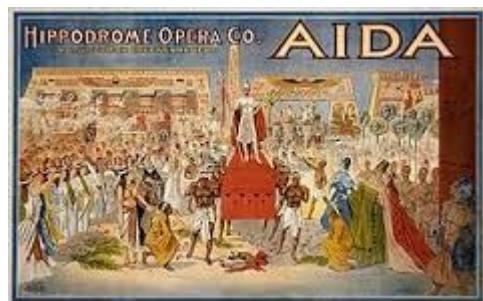
Pssst...

O sebi je rekao:

Od svih skladatelja u prošlosti i sadašnjosti, ja sam naneobrazovaniji.

GLAZBENA PREPORUKA!

Poslušajte neku od arija s popisa!

ROĐEN NA DAN:**11. listopada**

JAKOV GOTOVAC
(11. listopada 1895., Split - 16. listopada 1982., Zagreb)

Bio je hrvatski operni dirigent i skladatelj.
 Vodio je pjevačka društva *Mladost*, *Mladost-Balkan* i *Jug*, a nakon II. svjetskog rata *Pavao Markovac* i *Vladimir Nazor*.

Bio je akademik i član Hrvatskog narodnog kazališta.
 Dobitnik je nagrade za životno dijelo *Vladimir Nazor* (1964.), kao i nagrade AVNOJ-a (1972.).

Prvi njegov opus *Dva skerca za mješoviti zbor na narodne tekstove* (1916.) pokazao je pravac kojim će njegovo stvaralaštvo ići.

Bio je to put nacionalnog muzičkog realizma, kojem će gotovo bez izuzetka ostati vjeran u svojim dalnjim ostvarenjima.

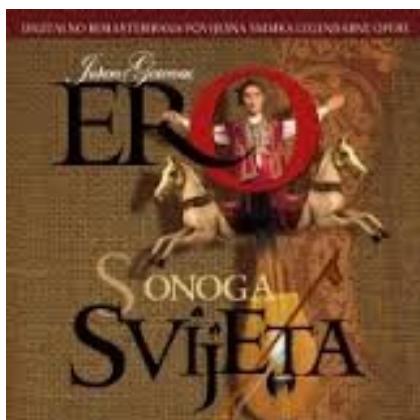
Za svoja vokalna djela, Gotovac je najviše uzimao narodne tekstove. Stihovi iz narodne lirike i epike našli su u njemu izvanrednog tumača, umjetnika koji je znao ne samo tonovima ocrtati njihov sadržaj, nego i glazbenim sredstvima podati potrebno raspoloženje i dočarati sredinu. Uz folklorna obilježja, Gotovac je u svoja djela unio i mediteransku raspjevanost, prožetu senzibilnošću, što se najviše odrazilo u operama.

Pssst...

Opera *Ero s onoga svijeta* bila je dobro prihvaćena, i od publike i kritike, no ipak se našao jedan novinar koji je napisao:

Opet je jedan hrvatski skladatelj uzalud pisao jednu operu.

U književno vrijednom libretu Milana Begovića, Gotovac je našao izvrsnu podlogu na kojoj se u okviru arhitektonski izrađene celine mogao slobodno prepustiti svim svojim sklonostima za komiku i humor. Opus Jakova Gotovca još sadrži opere *Mila Gojsalića* (1951.), *Dalmaro* (1958.) i *Stanac* (1959.), više orkestarskih djela, zborskih skladbi i solo pjesama.

GLAZBENA PREPORUKA!

J. GOTOVAC:
Ero s onoga svijeta,
Erina pripovijest,
Završno kolo

ROĐEN NA DAN:**25. listopada**

GEORGES BIZET
(25. listopada 1838., Pariz - 3. lipnja 1875., Bougival)

Bio je francuski skladatelj i pijanist romantičkog doba.

Najbolje je poznat po svojoj operi *Carmen*.

Kao čudo od djeteta, ušao je u Pariški glazbeni konzervatorij 14 dana prije svoga desetog rođendana.

Osvojio je *Prix de Rome*, školarinu za obećavajuće umjetnike i glazbenike. U skladu s uvjetima školarine, studirao je u Rimu tri godine. Ondje je njegov talent počeo sazrijevati s njegovim djelima i operama kao što je opera *Don Procopio*.

Poslije školovanja u Rimu, vratio se u Pariz gdje se posvetio skladanju.

Bizetova prva simfonija, *Simfonija u visokom C*, napisana je u Pariškom konzervatoriju kad je Bizetu bilo samo 17 godina, kao školski zadatak. Čini se da ju je Bizet potpuno zaboravio, a otkrivena je tek 1935. u prašnjavim arhivima konzervatorijske knjižnice. Nakon svog prvog izvođenja, odmah je proglašena kao remekdjelo mladog autora.

Bizetovo najpoznatije djelo je opera *Carmen* iz 1875. koja je bazirana na istoimenoj noveli Prospera Mériméea iz 1846. g. Prema utjecaju Giuseppea Verdija, skladao je glavnu ulogu za mezzosopran.

Opera nije odmah postigla uspjeh, i Bizet je postao razočaran nad neuspjehom.

No, pohvala je došla od Saint-Saënsa, Čajkovskog i Debussya, koji su prepoznali njenu ljepotu.

Njihova stajališta su bila proročanska, a publika je s vremenom učinila *Carmen* jednom od najpopularnijih opera u povijesti.

Pssst...

Premijera opere *Carmen* stalno se odgađala jer su se producenti bojali da će teme poput izdaje i uboštva, uvrijediti publiku.

Nakon premijere (3. ožujka 1875.), Bizet je bio uvjeren da je opera propala. Umro je tri mjeseca kasnije, ne znajući da će *Carmen* postići veliki uspjeh.

GLAZBENA PREPORUKA!

G. BIZET: opera *Carmen*,
 Habanera
 Arija toreadora
 Seguidilla

ROĐEN NA DAN:**27 . listopada**

NICCOLO PAGANINI

(27. listopada 1782., Genova - 27. svibnja 1840., Nica)

Bio je talijanski violinist i skladatelj. Kao violinist uglavnom samouk, karijeru je započeo 1793. u Italiji, gdje je oko 1813. g. bio već vrlo poznat. Vrhunac slave postiže između 1828. i 1834. g., održava koncerte po glavnim europskim glazbenim središtima izazivajući svojim virtuozitetom, temperometnim sviranjem i magičnom pojавom oduševljenje publike. Iskonski nadaren, fanatično predan svojemu umijeću, poznavajući uz to bit svoga instrumenta, bio je najveći violinist virtuoz svih vremena. Svojim načinom sviranja znatno je utjecao na stil violinističke glazbe, a obogatio je i tehniku sviranja (sviranje na jednoj žici, kromatski glissando, pizzicato lijevom rukom, itd.). Skladao je pretežno bravurozna dijela za solo violinu ili uz orkestar, komornu glazbu (sonate za violinu i gitaru) i skladbe za gitaru (odlično je svirao i taj instrument). Znatno je utjecao na stil glazbe romantizma, a najznačajniji su njegovi violinski koncerti i 24 *Capriccia* za solo violinu. Car mu je dodijelio i titulu dvorskog virtuoza.

Paganini je za života postao legendarna ličnost i ostao jedinstvena pojava u povijesti glazbe. Umro je od tuberkuloze 1840. godine u Nici.

Paganinijeva violina iz 1720., izložena prije aukcije 2005. g.

Početna cijena bila je pola milijuna funti!

GLAZBENA PREPORUKA!

**N. PAGANINI: *La Campanella*,
*Capriccio u a-molu***

Pssst...

Oponašao se njegov način sviranja, ali i odjevanja, pa su bečki izlozi bili puni robe "a la Paganini".

OSTALI GLAZBENICI ROĐENI U LISTOPADU

CAMILLE SAINT-SAENS
9. 10. 1835.

Bio je francuski skladatelj.
Najznačajniji je po ciklusu skladbi
Karneval životinja.

JOHN LENNON
9. 10. 1940.

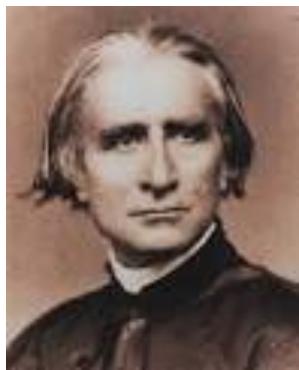
Bio je engleski glazbenik, skladatelj, tekstopisac,
pjevač i gitarist najpopularnije glazbene grupe
20. stoljeća, *The Beatles*.

DIZZY GILLESPIE
21. 10. 1917.

Bio je američki jazz glazbenik.
Jedan je od stvaratelja i glavni predstavnik stila be-bop,
a uz Louisa Armstronga najznačajniji trubač jazza.

OSTALI GLAZBENICI ROĐENI U LISTOPADU

FRANZ LISZT
22. 10. 1811.

Bio je mađarski skladatelj, pijanist, dirigent i glazbeni pisac. Pisao je i djela koja revolucioniraju klavirsko umijeće i simfonijsku formu. U orkestralnoj glazbi izgradio je novi glazbeni oblik - **simfonijsku pjesmu**. Najpopularnija djela su **19 Mađarskih rapsodija**.

JOHANN STRAUSS, ML.
25. 10. 1825.

Austrijski skladatelj, poznat pod nadimkom **kralj valcera**. Bio je jedan od glavnih predstavnika klasične bečke operete. Njegova najpoznatija djela su valceri **Na lijepom plavom Dunavu**, **Priče iz bečke šume**, **Pizzicato polka**, **Trisch-trasch polka**, te operete **Šišmiš** i **Ciganski barun**.

IVAN MANE JARNOVIĆ
26. 10. 1747.

Malo se zna o njegovom djetinjstvu i mladosti. Nagađa se, da je rođen na brodu između Dubrovnika i Palerma (zna se da je kršten u Palermu). Sin je putujućeg umjetnika Ivana Marije Jarnovića i Marije de Marchi. Bio je učenik talijanskog violinista i skladatelja Antonija Lolija. Kao student, divio se Josephu Haydnu, kojeg je upoznao u Londonu 1790., te nastupao s njime. Nastupao je i u Dresdenu, Beču, Varšavi, Sankt Petersburgu, Stockholmu, Londonu i Hamburgu. Do kraja života živio je u Sankt Petersburgu, gdje je prethodno tri godine bio prvi violinist u orkestru carice Katarine II. Velike. Skladao je 22 violinska koncerta, 6 gudačkih kvarteta, sonata i dueta za violinu.

OSTALI GLAZBENICI ROĐENI U LISTOPADU

DOMENICO SCARLATTI
26. 10. 1685.

Bio je talijanski skladatelj i čembalist.

Pod očevim utjecajem pisao je najprije crkvena djela i opere. Oko 1730. posvetio se jednostavačnim sonatama za čembalo, a njihov je stil izvršio odlučujući utjecaj na razvoj klavirske glazbe u 18. stoljeću.

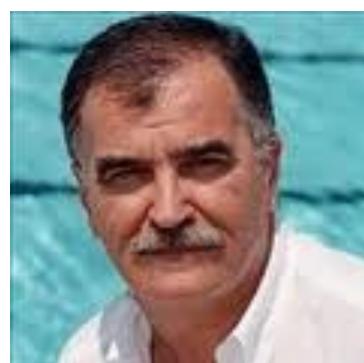

MAHALIA JACKSON
26. 10. 1911.

Bila je američka gospel pjevačica, poznata pod nadimkom **Kraljica gospela**.

Izjavila je:

*Pjevam božju glazbu jer me ona čini slobodnom.
Daje mi nadu!*

ZDENKO RUNJIĆ
26. 10. 1942.

Bio je jedan od najvećih hrvatskih skladatelja zabavne glazbe 20 stoljeća.

Službeno ne posjeduje glazbeno obrazovanje. Godine 1993. osniva i vlastiti glazbeni festival

Melodije hrvatskog Jadrana.

Njegove melodije svih ovih godina pjevao je odabrani krug pjevača.

Najznačajniji su:

Oliver Dragojević, Tereza Kesovija, Mišo Kovač, Josipa Lisac, Ibrica Jusić, Goran Karan, *Novi fosili*, *Magazin*, i drugi.

Najveću suradnju ostvario je s Oliverom Dragojevićem za kojega je napisao nešto manje od 200 pjesama.

IN MEMORIAM:

5. listopada

JAQUES OFFENBACH

(20. lipnja 1819., Koln - 5. listopada 1880., Pariz)

Podrijetlom Nijemac, ovaj skladatelj bio je i čelist te dirigent. Napisao je oko 100 opereta, a opera **Hoffmanove priče** ostala je nedovršena. Snažno je utjecao na kasnije skladatelje opereta, posebno Johanna Straussa, ml. i Arthurua Sullivana.

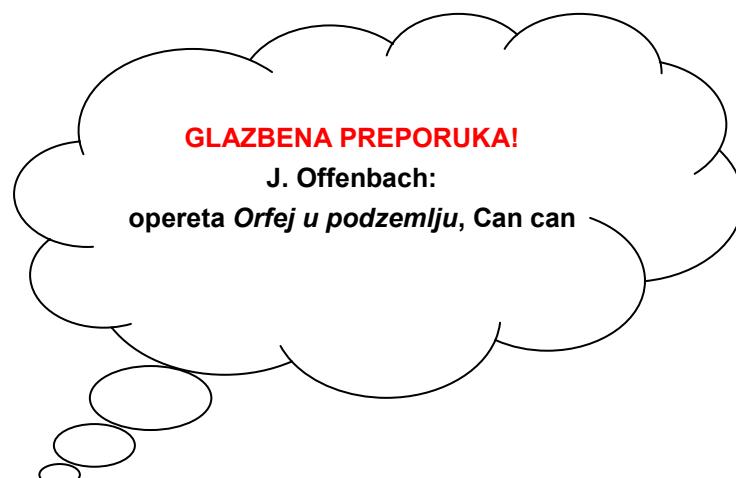
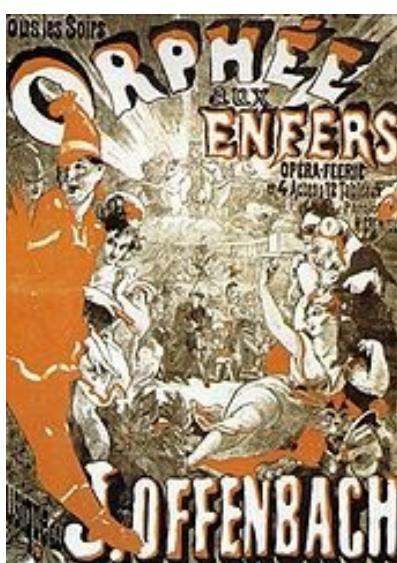
S 14 godina primljen je na *Pariški konzervatorij*, ali ga napušta godinu dana kasnije. Od 1835. do 1855. nastupao je kao čelist te postigao internacionalnu slavu.

Njegova ambicija bila je skladati komična djela za scenske izvedbe. Kako pariška *Opéra-Comique* nije bila zainteresirana za njegova djela, 1855. osnovao je malo kazalište na Champs-Élyséesu. Tamo je izvodio niz svojih djela koja su ubrzo postala popularna, a prvo od njih bila je opereta **Orfej u podzemlju**. Danas je ona njegova najizvođenija opereta.

U svojim djelima, često je satirički obrađivao cara Napoleona. Nakon izbjivanja Francusko-Pruskog rata, izgubio je naklonost parižana zbog svog njemačkog podrijetla i veza sa imperijalistima. Tada boravi u Beču i Londonu, a sedamdesetih godina 19. stoljeća ponovno postaje slavan u Parizu.

Posljednjih godina života radio je na operi *Hoffmanove priče*, no umro je prije premijere.

Opera je postala dio standardnog opernog repretoara, u obrađenim verzijama raznih skladatelja.

Pssst...

Nakon njegove smrti, jedan kritičar je napisao: "Negdje sam pročitao da Offenbachova posljednja djela pokazuju da je bio sposoban napraviti ambicioznija djela. Ja sam, s druge strane, sretan da je prije njih skladao djela kakva je skladao i volio bih da ih je bilo više."

IN MEMORIAM:**9. listopada****VLADIMIR RUŽDJAK**

(21. rujna 1922., Zagreb - 9. listopada 1987., Zagreb)

Ovaj operni pjevač (bariton) i redatelj, glazbeni pedagog i skladatelj svoju četrdesetogodišnju karijeru s više od 2500 nastupa dijelio je između Zagreba i Hamburga, gdje je u stalnom angažmanu bio od 1954. do 1972. g. te dobio naslov komornog pjevača.

U Zagrebačkoj se operi isticao kao pjevač belcanta. Njegova ostvarenja Verdijevih *Rigoletta*, Germonta u *Traviati*, Pose u *Don Carlosu*, Lune u *Trubaduru*, Renata u *Krabuljnome plesu* i Amonasra u *Aidi* (u svijetu je pjevao i Don Carlosa u *Moći sudbine*), *Evgenija Onjeginu* Čajkovskog, Valentina u *Faustu*, Figara u Seviljskom brijaju i Grofa u *Figarovu piru* ulaze u vrh hrvatske glazbene reprodukcije, a njegov *Nikola Šubić Zrinjski* postao je pojmom vrhunske operne izvedbe.

Debitirao je još kao student 1946. u naslovnoj ulozi poznate produkcije Muzičke akademije Puccinijeva *Giannija Schicchija*. Nepunu godinu poslije već je kao solist Zagrebačke opere pjevao *Rigoletta*. Njegov lijep ujednačen baršunasti glas, istančan osjećaj za frazu, muzikalnost, uzorna dikcija, primjerno tumačenje teksta, izvrsna pjevačka tehnika, visoka glazbena i opća kultura izgradili su ga u jednu od najvažnijih osoba nakon Drugoga svjetskoga rata u Hrvatskoj.

Dolaskom u Hamburg i radom s glasovitim redateljem Walterom Felsensteinom proširio je svoja umjetnička zanimanja pa se počeo baviti opernom režijom.

Od 1962. do 1964. nastupao je u *Metropolitanu*.

Prvi je u Londonu izveo baritonsku dionicu u *Ratnom rekvijemu* Benjamina Brittena pod ravnjanjem autora.

Bio je vrhunski interpret koncertne popijevke, a djelovao je i kao operni redatelj te skladatelj.

Pssst...

Skladao je pretežito vokalnu glazbu obilježenu hrvatskim pučkim melosom:
Suita antiqua croata.

Izvodio je neke od najpoznatijih hrvatskih pjesama, poput *Fala* i *Suza za zagorske brege*.

GLAZBENA PREPORUKA!**V. Ruždjak: *Fala******Suza za zagorske brege***

PRISJEĆAMO SE PREMINULIH GLAZBENIKA...

BORIS PAPANDOPULO
16. 10. 1991.

Bio je sin operne pjevačice Maje Strozzi-Pečić i oca grčkog plemenitaša Konstantina Papandopula.
Kompoziciju je studirao u Zagrebu, a dirigiranje u Beču.

Bio je zborovođa **Kola** u Šibeniku i **Zvonimira** u Splitu, te ravnatelj opere HNK
i dirigent simfonijskog orkestra Hrvatskoga radija, ravnatelj opere u Rijeci, dirigent opere u Sarajevu,
Zagrebu i Splitu.

Autor je jednog od najvećih (oko 440 djela) opusa u hrvatskoj glazbi.
Ravnao je Tamburaškim orkestrom HRT-a.

GIUSEPPE ANTONIO GUARNERI
17. 10. 1744.

Bio je graditelj violina iz Cremone.
Uz Stradivarijeve violine, njegove su najkvalitetnije.
Sačuvano je nešto više od 200 njegovih violina.

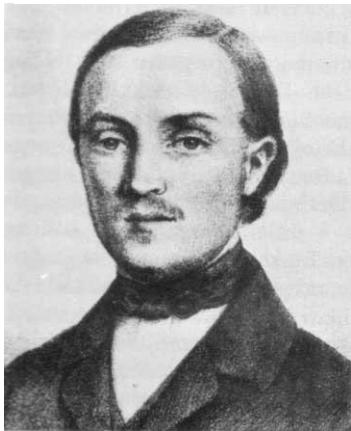
MARIA ANNA MOZART
29 10. 1829.

Mozartovu mlađu sestru često su zvali
Marianne ili od milja Nannerl.
U djetinjstvu je bila njegov idol i veliki
životni oslonac.
Za nju napisao nekoliko skladbi, koje je
ona izvodila na klaviru ili čembalu.

GLAZBENA PREMIJERA:

2. listopada 1897.

Vatroslav Lisinski: opera *Porin*

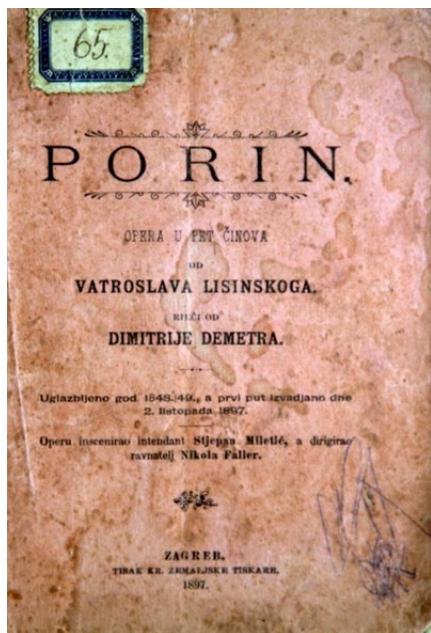
Opera ***Porin*** Vatroslava Lisinskog prazvedena je u Zagrebu 2. listopada 1897. godine.

Libreto je napisao njegov prijatelj, narodni preporoditelj Dimitrije Demeter. Smatra se drugom hrvatskom operom, iako je značajnija od prve.

Najupečatljiviji prizori opere su Porinova ljubavna romansa *Zorko moja*, arija Sveslava u tamnici, te *Zbor Hrvatica* iz II. čina.

Posljednja je posebno značajna zbog izuzetne atmosfere, koja je postignuta pažljivim scenografskim rješenjima. Taj prizor može se mjeriti s najboljim ostvarenjima europske opere XIX. stoljeća.

Lisinski nije doživio izvedbu opere *Porin*, a zanimljivo je da se počela izvoditi tek 43. godine nakon njegove smrti.

Gledalište zagrebačkoga kazališta prolamalo se od pljeska oduševljene publike koja je pozdravljala, ne samo uspjelu prazvedbu domaće opere, nego je još više odavala zakašnjelo priznanje dotad zaboravljenom skladatelju Vatroslavu Lisinskom.

Libreto opere nadahnut je događajem iz rane povijesti Hrvata u Dalmaciji, koju je zabilježio Konstantin Porfirogenet (*De administrando imperio*) u 10. st. Hrvati su se pod vodstvom kneza Porina (u prvoj polovici 9. st.) pobunili protiv okrutne franačke uprave i njihova vođe Kocelina, oslobodili se i pokrstili.

Pssst...

Hrvatska diskografska nagrada **Porin** utemeljena je 1993. po ugledu na Grammy, a dodjeljuje se od 1994.

SADRŽAJ OPERE

Prvi čin prikazuje tragična zbivanja nakon franačke pobjede nad Hrvatima i smrti Ljudevita Posavskog. Velikaš Porin nije se pokorio Francima, pa se Kocelin želi dokopati njegovih posjeda. Osmislio je urotu: domamit će hrvatske velikaše na svečanost i pobiti ih. To je čula njegova sestra Irmengarda, potajno zaljubljena u Porina, te mu na tajnom sastanku otkriva bratov plan.

Drugi čin vodi u brda, gdje povučeno živi Zorka, kći Ljudevita Posavskog, s djedom Sveslavom. Porin se u nju zaljubio, a Sveslav mu je obećao njezinu ruku kad se vrati kao pobjednik.

U **trećem činu** Irmengarda priznaje bratu da je neuspjeh njegova plana ona skrivila zbog ljubavi prema Porinu. Međutim, Kocelin je uhvatio Zorku i Sveslava te sestri predaje u ruke Zorkin život. Porin je pobijedio Franke i kreće u osvetu, misleći da je Zorka već mrtva.

U **četvrтом činu** Kocelin pokušava pobjeći pred nadirućim Hrvatima. Zorku i Sveslava u tamnici posjećuje Irmengarda i Zorku ucjenjuje. No, kad uvidi postojanost Zorkine ljubavi prema Porinu, pušta nju i Sveslava na slobodu.

U **petom činu** Hrvati slave pobjedu, Kocelin umire, a Irmengarda, prokleta od brata i očajna zbog gubitka Porina, probada se nožem. Narod, dirnut takvom sudbinom, izražava sućut.

GLAZBENA PREPORUKA!

V. LISINSKI: opera *Porin*
Zbor Hrvatica
Zorko moja

GLAZBENA PREMIJERA:**6. listopada****Jacopo Peri: opera *Euridika***

Jacopo Peri bio je talijanski skladatelj i pjevač u prijelaznom razdoblju između renesanse i baroka. Nazivali su ga ***izumiteljem opere***.

Njegovo djelo ***Daphne*** (oko 1597.), smatra se prvom operom.

Opera ***Euridika*** predstavlja prvu opernu partituru koja se sačuvala do danas. Praizvedbu je doživjela 6. listopada 1600. i bila je izvedena na vjenčanju francuskog kralja Henrika IV. i Katerine Medici.

Kakve su bile prve opere?

Sadržaji prvih opera bili su iz grčke mitologije i povijesti, jer je aristokracija tog vremena vidjela sebe u glavnim likovima bogova i junaka.

Operne predstave bile su dio dvorskog života, predstavljale su raskoš tog vremena i vjerno su odražavale hijerarhiju monarhističkog društva.

Opera je u to vrijeme bila složena, profinjena i skupa umjetnost, te velika atrakcija budući da je scenska raskoš bila podjednako važna kao i glazba.

Takov tip opere, koji je imao mitološki i povjesni značaj, te uzvišenost tematike nazvan je **OPERA SERIA**.

GLAZBENA PREPORUKA!J. PERI: *Euridika*, prolog**ORFEJ I EURIDIKA - BEZVREMENSKI MIT**

Nakon avantura s Argonautima, Orfej se odlučio skrasiti s najljepšom od sviju nimfa - Euridikom. Čim ju je ugledao, znao je da će mu postati žena. Bračna sreća nije dugo trajala jer je Euridiku takla ledena ruka smrti. Neutješni se Orfej odlučio na nevjerojatan poduhvat - silazak u svijet mrtvih. Na ulazu u Had svojom je lirom začarao troglavog Kerbera i potom stao pred Hada i njegovu ženu Perzefonu, vladare podzemlja. Pjevao je za izbavljenje svoje voljene. Ganuti njegovom pjesmom odlučili su pustiti Euridiku nazad na Sunčevu svjetlost uz jedan uvjet: kad se bude vraćao na gornji svijet, Orfej se ne smije okrenuti za Euridikom koja je trebala pratiti njegove stope.

Krenuli su polako, a Orfej, mučen velikom čežnjom da vidi lice svoje voljene i zabrinut jer nije čuo njezine korake, prekršio je postavljeni uvjet. Euridika je potonula nazad u svijet sjena pružajući mu još jednom svoje blijede ruke. Izgubio ju je zauvijek.

Sedam je dana Orfej tugovao plačući na obalama podzemnih rijeka, ali drugi su put Had i Perzefona bili neumoljivi. Vrativši se sam nazad u gornji svijet, Orfej nikada više nije pronašao novu ljubav.

GLAZBENA PREMIJERA:**7. listopada****Andrew Lloyd Weber: mjuzikl *Mačke***

Od premijere 1981. g. na West Endu (London), te na njujorškom Broadwayu 7. listopada 1982. g., **Mačke** su postale najpoznatiji i najunosniji mjuzikl, zaradivši više od bilijun funti.

Temeljen na pjesmama T. S. Eliota i glazbi Andrew Lloyda Webera, preveden je na 20 jezika.

Zanimljivo je da je u glavnoj ulozi debitirala Weberova (bivša) supruga, poznata sopranistica Sarah Brightman.

Osvojio je brojne nagrade, uključujući nagrade *Laurence Olivier* i *Tony*.

Londonska produkcija trajala je 21 godinu, a broadwayska 18. 1998. g snimljen je i televizijski film.

Pssst...

Mačke su drugi najdugovječniji mjuzikl na Broadwayu. Zanimljivo je da je na prvom mjestu **Fantom u operi** istog autora!

GLAZBENA PREPORUKA!

A. L. Weber: *Mačke, Memory*

ČESTITAMO ROĐENDAN SUVREMENIM GLAZBENICIMA!

JULIE ANDREWS

1. 10. 1935.

Engleska je glumica i pjevačica.
Najpoznatija je po ulogama u mjuziklu
Moje pjesme, moji snovi, te filmovima
Mary Poppins i *Victor/Victoria*,
za koje je dobila brojne nagrade
od Zlatnog globusa do Oscara.

STING

2. 10. 1951.

Engleski je glazbenik.
Solo karijeru je započeo kao već etablirano ime, nakon
velikog uspjeha njegove rock grupe *The Police*.

Često radio soundtrackove za filmove i serije,
a i sam se okušao u glumi.

Najpoznatija njegova uloga je iz 1984.,
u filmu Davida Lynch-a *Dina – pješčani planet*.

Dva puta je održao koncerte u pulskoj Areni,
u sklopu svojih svjetskih turneja:
13. srpnja 1997. kao dio *Mercury Falling* turneje te
13. svibnja 2000. u sklopu turneje *Brand New Day*.

Oba koncerta su bila rasprodana i,
prema reakcijama kritike i publike, "izuzetna".

ČESTITAMO ROĐENDAN SUVREMENIM GLAZBENICIMA!

TEREZA KESOVIJA

3. 10. 1938.

Hrvatska je pjevačica s vrlo uspješnom glazbenom karijerom i u Francuskoj. Snimila više od trideset LP ploča i preko sedamdeset singlica, te desetak CD-ova, ali isto tako i veliki broj pjesama koje nikada nisu našle svoje mjesto na nekom od nosača zvuka. Svoje pjesme je, osim na hrvatskom, otpjevala i na osam drugih svjetskih jezika (slovenskom, talijanskom, francuskom, ruskom, engleskom, njemačkom, španjolskom i portugalskom). Jedna od njezinih najpoznatijih pjesama je *Prijatelji stari gdje ste?*

GWEN STEFANI

3. 10. 1969.

Američka je pjevačica i modna dizajnerica. Počela je karijeru kao pjevačica rock sastava *No Doubt*. Album *Tragic Kingdom* (1995.) donio im je svjetsku slavu, s prodanim 1 milijun primjeraka diljem svijeta. Najslušanije su bile pjesme *Just a Girl* i *Don't Speak*. Svoj prvi samostalni album *Love. Angel. Music. Baby.* izdala je 2004. g. Album je postigao ogroman uspjeh i prodano je preko 7 milijuna njegovih primjeraka.

ČESTITAMO ROĐENDAN SUVREMENIM GLAZBENICIMA!

EMINEM
17. 10. 1972.

Američki je rap glazbenik, producent i glumac.

Jedan je od najprodavanijih glazbenika.

Časopis *Rolling Stone* stavio ga je na 82. mjesto na listi *100 najboljih umjetnika svih vremena*.

Taj isti časopis proglašio ga je kraljem hip-hopa.

Veliku popularnost postigao je drugim albumom *The Slim Shady LP* (1999.),
za kojeg je nagrađen i prvim Grammyjem.

Za slijedeća dva albuma, *The Marshall Mathers LP* (2000.) i *The Eminem Show* (2002.),
također je osvojio Grammy.

Tako je postao prvi glazbenik koji je osvojio tri uzastopne nagrade za LP albume.

Njegovo najznačajnije glumačko ostvarenje je u polu-biografskom filmu *8 Mile* (2002.).

CHUCK BERRY
18. 10. 1926.

Jedan je od najutjecajnijih izvođača u povijesti rocka.

Tek je u svojoj 26. godini prvi put nastupio za honorar, a snimati je počeo tri godine kasnije.

Iako je bio sitan kriminalac, proslavio na lokalnoj razini pjevajući i svirajući po klubovima.

Kada je 1955. g. izašla *Maybellene*, karijera mu je krenula je punim gasom.

Uspjeh mu je donio slavu i bogatstvo, a u posljednjih 20 godina
dostojanstveno se povukao iz glazbe.

ČESTITAMO ROĐENDAN SUVREMENIM GLAZBENICIMA!

DUNJA VEJZOVIĆ
20. 10. 1943.

Hrvatska je operna pjevačica i glazbena pedagoginja velikoga međunarodnoga ugleda.

Uspješno je pjevala mnoge sopranske i mezzosopranske uloge.

Pod ravnateljem Herberta von Karajana, s Berlinskim filharmoničarima, snimila je tri cijelovite Wagnerove opere: *Parsifala* (koji je dobio *Grand Prix du Disque*), *Lohengrina* i *Ukletog Holandeza*.

Posljednja je u nizu velikih hrvatskih umjetnika koji su nastupali na najvećim svjetskim opernim scenama, a 2013. g. primila je **Nagradu hrvatskog glumišta** za doprinos opernoj umjetnosti.

IVO POGORELIĆ
20. 10. 1958.

Hrvatski je pijanist svjetskog glasa.

Njegovi nosači zvuka bilježe najbolju prodaju klasičnih glazbenika uopće.

U Hrvatskoj je utemeljio *Fond za mlade glazbenike*, namijenjen financiranju inozemnih studija najdarovitijih mladih glazbenika (1986), dok je 1988. g. u Bad Wörishofenu utemeljio međunarodni glazbeni festival koji nosi njegovo ime.

Među najvećim klasičnim glazbenicima današnjice, prvi je umjetnik kojemu je UNESCO dodijelio svoj naslov veleposlanika dobre volje (1988).

Pri Zakladi veleposlanika u Pasadeni, utemeljio je cijenjeno *Međunarodno klavirsko natjecanje Ivo Pogorelić* (SAD, 1993) čiji je cilj, uz 100 tisuća dolara stipendije, pobjedniku omogućiti potpun umjetnički razvoj u vrhunskog solista-koncertanta.

Zauzima se za konkretnu pomoć bolesnim, siromašnim i društveno obespravljenim osobama pa je utemeljio ***Dobrotvornu zakladu Sarajevo*** (1994.) pod patronatom UNESCO-a.

ČESTITAMO ROĐENDAN SUVREMENIM GLAZBENICIMA!

VANESSA MAE

27. 10.1978.

Ova britanska violinistica i skijašica rođena je u Singapuru.

Svoj glazbeni izričaj opisala je kao **violinističku techno-akustičnu fuziju**. Jedna je od prvih crossover glazbenika, a svakako je najpoznatija njena izvedba trećeg stavka (*Ljeto - Storm*) iz Vivaldijevog ciklusa koncerata za violinu

Četiri godišnja doba

Njezini albumi dosegli su višemilijunsku prodaju i tako joj omogućili da postane najbogatiji mladi zabavljač u Velikoj Britaniji 2006. g.

Godine 2014. natjecala se na Zimskim Olimpijskim igrama u Sočiju.
Predstavljala je Tajland i završila slalom na posljednjem mjestu.

ZANIMLJIVOSTI MJESECA LISTOPADA

4. 10. 1970.

Umrla Janis Joplin

Pjevačica je pronađena mrtva u svojoj hotelskoj sobi u Hollywoodu.

Službeni uzrok smrti bilo je predoziranje heroinom.

Pričalo se da je heroin koji je tih dana dobila od dilera bio neobično jak, jer je taj tjedan zabilježeno još nekoliko slučajeva smrti ovisnika koji su nabavljali heroin od istog dilera.

Smrt Janis Joplin, sve je iznenadila, tim više što se dogodila 16 dana nakon što je umro Jimi Hendrix.

Oboje su umrli sa 27 godina.

Posljednja pjesma koju je snimila bila je **Mercedes Benz**, samo 3 dana prije smrti.

14. 10 1967.

UHIĆENA JOAN BAEZ

Jedna od najpoznatijih američkih pjevačica na početku karijere pjevala je pučke popijevke i balade uz gitaru.

Poslije 1963. izvodila je politički angažirane pjesme.

Dana 14. listopada 1967. g. uhićena je zbog sudjelovanja u prosvjedu protiv vijetnamskog rata.

Od osamdesetih djeluje kao pacifist.

ZANIMLJIVOSTI MJESECA LISTOPADA

19. 10. 1959.

Otvoren prvi diskopaviljon na svijetu

Tijekom 1950-tih godina, plesalo se u glazbenim dvoranama u kojima su uživo nastupali bendovi.

Dana 19. 10. 1959. otvorena je dvorana **Scotch-Club** u Aachenu u Njemačkoj.

Vlasnik nije želio unajmljivati bend, nego je upotrijebio gramofon.

Tamo se zatekao novinar **Klaus Quirini**.

Bilo mu je dosadno, kao i većini posjetitelja, pa je preuzeo upravljanje gramofonom.

Koristio je stil radijskih voditelja, tako da je najavljuvao nadolazeću pjesmu i birao sljedeću.

Prva pjesma koju je pustio bila je pjesma Lale Andersen **Ein Schiff wird kommen**.

Njegov je stil prihvaćen s oduševljenjem,

pa je od tada nastavio raditi taj posao kao prvi DJ u povijesti.

Prozvao se **DJ Heinrich**.

20. 10. 1973.

Otvorena zgrada opere u Sydneyu

Sydney Opera House jedna je od najpoznatijih građevina u Sydneyu, ali i svijetu.

Dana 28. lipnja 2007. g. uvrštena na UNESCO-v popis mjesta svjetske baštine u Australiji i Oceaniji.

Zgradu opere izgradio je od 1959. do 1973. danski arhitekt Jørn Utzon.

Svake godine u dvorani se održi više od 1.500 izvedbi i posjeti ju više od 1,2 milijuna posjetitelja.

U njoj djeluje više institucija kao što su: Australijska opera, Australijski balet, Syneysko Kazalište i Syneyski simfonijski orkestar.

Također, jedna je od najvećih turističkih atrakcija u Australiji s više od 7 milijuna posjetitelja godišnje od kojih oko 300.000 obavi detaljan obilazak s vodičem.

NAJZANIMLJIVOST MJESECA LISTOPADA!

Jeste li znali da je austrijsku himnu napisala unuka Petra Preradovića?

Dana 12. listopada 1887. g. rodila se književnica **Paula Preradović**, unuka znamenitog pjesnika i preporoditelja Petra Preradovića.

Mnogima u Hrvatskoj nije poznata činjenica da je upravo ona napisala tekst današnje austrijske državne himne.

Himna se zove **Land der Berge, Land am Strome** (*Zemljo gora, zemljo na rijeci*), a glazba za nju uzeta je iz jedne skladbe pripisane slavnom Wolfgangu Amadeusu Mozartu.

Jedna je od rijetkih državnih himni u svijetu čiji je tekst napisala ženska osoba.

Iako se rodila u Beču, velik dio djetinjstva i mladosti provela u Puli.

Ondje je njen otac služio kao austrougarski mornarički časnik, a Pula je bila glavno zapovjedno središte Austrougarske mornarice.

Među njezinim djelima nalaze se **Dalmatinski soneti** (*Dalmatinische Sonette*), kao i roman **Djetinjstvo na moru** (*Kindheit am Meer*) u kojem se prisjećala svog djetinjstva u Puli.

Udala se za austrijskog povjesničara i novinara Ernsta Moldena.

Godine 1945. uhitili su je nacisti zbog sudjelovanja u pokretu otpora.

Umrla je u Beču 1951. godine u 64. godini života.

IZREKA MJESECA!

Jedina stvar čudesnija od glazbe je čovjek iza nje!

Ray Charles

**POSJETITE NAS NA
STRANICI**

os-dubrava@os-dubrava.skole.hr

**DO SLJEDEĆEG
BROJA ČITAJTE...**

**... I SLUŠAJTE
DOBRU GLAZBU!!!**